

SPROG & SAMFUND

Nyt fra
Modersmål-Selskabet
31. årgang nr. 3
September 2013

**Indhold: Redaktøren skriver 3 · Referat fra prisfesten 4 · Pristalen 6 · Takketalen 8
Nye i bestyrelsen 13 · Nye bøger 14 · Arrangementer 16**

Foto: Agnete Schlichtkrull

Udtalt

Der var udtalt tilfredshed med valget af prismodtager i år. Dette nummer af Sprog & Samfund er koncentreret om prisfesten og talerne. Det er værd at bemærke i Søren Ryge Petersens takketale, at han i nogle anekdoter refererer fra egnsfolk, der skildrer ofte sjælsrystende hændelser i et lavmælt og enkelt sprog i korte sætninger, der uden patos og sentimentalitet nærmest underspiller og dermed forstærker de følelser, der knytter sig til begivenheden. Et udtryksfuldt sprog, der gør indtryk på en god lytter. Og en af forudsætningerne for at blive en god sprogbruger er at være en god lytter. Det perspektiv kan man tage med over i vurderingen af den tilfredshedsundersøgelse, som DR har lavet, og som sprogchef Martin Kristiansen gennemgik på prisaftenen i DR Byen. Her udtaler 30% af de adspurgte, at de er util-

fredse med hørbarheden i DR's dramaserier. Det er et problem, som får en noget henkastet kommentar i undersøgelsen, men er værd at diskutere nærmere ligesom det mangelfulde udbytte af den prosodi, som sprogchefen holder kurser i – det vil sige bl.a. læren om rytme, tryk, tonefald og pauser. Hvortil kommer de efterhånden fortærskede forvrængninger af vokaler samt de vokaler, der helt udebliver. Selv trænedes speakere taler om metrologer. Det bliver næppe misforstået, men er alligevel unødvendigt sjusk, da der er tale om vejret og ikke om læren om hovedstadsjernbaner. Det handler om god udtale, om sætninger der bliver udtalt i harmonisk rytme og med de rette vokaler til glæde for forståeligheden. Om det emne vil Modersmål-Selskabet gerne ved lejlighed arrangere en debataften med DR.

M.B.

SPROG & SAMFUND

er medlemsblad for Modersmål-Selskabet og udsendes i 4 numre årligt.

Oplag: 800 eksemplarer.

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
FOR MODERSMÅL-SELSKABETS MEDIER:
Jørgen Christian Wind Nielsen

REDAKTØR FOR SPROG & SAMFUND:
Michael Blædel
Lyngfeldtsvej 17,
3300 Frederiksværk
tlf. 47 74 62 61
michael@blaedel.dk

LAYOUT:
Martin Sand Pæevatalu

REPRO OG TRYK:
Clausen grafik
ISSN 0108-433 X

Artikler, der offentliggøres i Sprog & Samfund, tegner ikke nødvendigvis Selskabets holdning. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Modersmål-Selskabet har til formål at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre. Dette tilstræbes ved:

1. At vække forståelse for betydningen af en klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af sproget i tale og skrift – med respekt for dialekterne
2. At formidle kendskab til forskning og uddannelse vedrørende det danske sprog.

Medlemskontingent er 250 kr. årligt, for uddannelsessøgende og pensionister 150 kr. (Portogebyr – udlandet: 76 kr.)

Giro (netbank: reg.nr. 9570) kt.nr. 667 6901
CVR-nr. 7682-4215
Bank: reg.nr. 7853, kontonr. 103 5729

Hjemmeside: www.modersmaalselskabet.dk
Facebook: Modersmål-Selskabet

MODERSMÅL-SELSKABETS BESTYRELSE:

FORMAND:

Translatør, cand. interpret.
Jørgen Christian Wind Nielsen,
Mylius Erichsens Allé 27, 2900 Hellerup,
tlf. 2035 8675, e-post: jcn@modersmaalselskabet.dk

NÆSTFORMAND:

Cand.oecon. Henrik Munck,
tlf. 4495 2243, e-post: hm@modersmaalselskabet.dk

KASSERER:

Cand.stat. Kirsten Fenger,
Skandrups Allé 37, Hareskov, 3500 Værløse,
tlf. 4498 1650, e-post: kf@modersmaalselskabet.dk

ØVRIGE BESTYRELSE:

Kontorassistent Ingrid Carlsen,
tlf. 6095 8802, e-post: ic@modersmaalselskabet.dk

Mag.art. Adam Hyllested,
tlf. 3537 7730, e-post: adamh@modersmaalselskabet.dk

Dir. Frans Jacobsen
tlf. 3962 9554, e-post: fransj@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Gerda Thastum Leffers,
tlf. 4585 7644, e-post: gtl@modersmaalselskabet.dk

Seminarielektor Claus Tilling,
tlf. 3828 6648, e-post: ct@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Ulla Susanne Weinreich,
tlf. 3537 2037, e-post: usw@modersmaalselskabet.dk

SUPPLEANTER TIL BESTYRELSEN:

Lektor Niels Bjerring
tlf. 3871 1790

Ph.d. Irina Bjørnø,
tlf. 4038 4284, e-post: goldenlife@mail.dk

Adresseændringer bedes meddelt til sekretariatet.

MODERSMÅL-SELSKABETS SEKRETARIAT:

Pia Wind
tlf. 2621 6782, e-post: sek@modersmaalselskabet.dk

Statistik

Danmarks Radio har undersøgt sin sproglige status

Statistik kan være et fleksibelt fænomen til glæde for den konklusion, der ønskes. Forbrugerundersøgelser hjem søger dagligt nationen og leverer statistik, som eksperter fortolker, og resultatet fremstår som en endegyldig sandhed. Ganske vist kan tallene ofte fortolkes anderledes til en anden endegyldig sandhed; det gør ikke statistikken forførende muligheder mindre attraktive.

DR, der som public service-kanal ikke behøver skele til seertal, er blandt kunderne til det statistiske eldorado. DR får regelmæssigt undersøgt, hvor mange har set hvor meget, men for en gangs skyld har DR også ønsket en undersøgelse af seernes og lytternes mening om sproget i DR's virksomhed.

Det er kun al ære værd, at landets største public service-virksomhed tager sproget så alvorligt, at man interesserer sig for, hvad publikum mener. Ingen kan være i tvivl om mediets påvirkning af sproget, og ingen kan have undgået de løbende debatter om netop sprogets tilstand i Danmarks Radio. Det må ses som et positivt resultat af en egentlig sprogchefs tilstedeværelse i DR, at der bruges penge på at analysere de sproglige forbedringer, man håber at have opnået gennem de senere år, når man nu en gang for alle har erkendt at skulle være et sprogligt forbillede med ønske om at blive identificeret i den rolle.

Relevante spørgsmål

Det er sprogchef Martin Kristiansen, der har formuleret en serie spørgsmål, som et „repræsentativt udsnit af befolkningen“ har svaret på, og resultatet er blevet analyseret af lektor ved Københavns Universitet, lektor, ph.d. Jacob Thøgersen. Rapporten har fået titlen „Sproglig kvalitet i DR – En meningsmåling om sproget i DR“. Spørgsmålene er relevante. I bedømmelsen af DR's programmer er de adspurgte blevet bedt om at tage stilling til, hvor „korrekt“, „let at høre“, „forståeligt“ og „levende“ sproget er. Konklusionen lyder: „Helt overordnet er danskerne godt

tilfredse med programmernes sproglige kvalitet. Mest kritiske er de over for „hørbarheden“ af DR's dramaserier, men også her er over 70 procent helt eller delvist enige i, at det er let at høre, hvad der bliver sagt.“

Det er jo et glædeligt resultat for Danmarks Radio. Der er indløbet de svar, man helst vil have, de kritiske læserbreve må tilhøre en minoritet, for alle de positive svar beløber sig til omkring 70 % eller mere. Statistik er som sagt forførende.

Om bag tallene

Går man lidt om bag tallene, er det interessant at se størrelsen af det „repræsentative udsnit af befolkningen“. Det består i denne undersøgelse af godt 1100 personer, der således forventes at udgøre et brugbart udsnit af DR's mindst 4 mio. daglige brugere. De samme 1100 har haft travlt. DR sender mindst 200 timer i døgnet fordelt på tv og radio. Hvilke udsendelser har de hørt eller set? Hvilken reel mulighed har de haft for at tage stilling til „levende sprog“ og forståeligheden? Kunne de samme 1100 have været så uheldige kun at høre og se udsendelser med sjusket sprog, dårlig udtale og vanskelig forståelighed – hvordan havde rapporten så set ud?

Og man kan spørge, om det nu er tilfredsstillende, at 30 % er kritiske over for „let at høre“ i dramaserierne. Det lyder positivt at skrive, at 70 % er tilfredse, men hvordan lyder det at skrive en anden version af sandheden: At knap en tredjedel er utilfreds? Et kvalificeret gæt er, at en gennemsnitsdansker med normalt hørehandicap fx har nemmere ved at forstå Maggie Smith uden undertekster i „Downton Abbey“ end Mads Mikkelsen i „Rejsesholdet“.

Det vil ikke være en overdrivelse at sige, at rapporten hviler på et spinkelt grundlag. Og på det grundlag kan man forsigtigt konkludere, at det er godt, at sproget er blevet bedre, skønt det var bedre, hvis det var godt.

M.B.

Den umanerlig glade prismodtager Søren Ryge

Henrik Munck refererer fra den festlige prisoverrækkelse i DR Byen den 4. september

Uden at forklejne de 33 foregående modtagere af Modersmål-Prisen må det konstateres, at der aldrig har været så stor mediebevågenhed omkring prisuddelingen, som da Modersmål-Prisen 2013 blev tildelt tv-værten og forfatteren Søren Ryge Petersen. Næppe var bestyrelsens enstemmige beslutning blevet offentliggjort i Sprog & Samfunds juni-nummer og i en samtidig pressemeddelelse, før det gav genlyd i radio og fjernsyn, i pressen og på internettet. Og det fortsatte, lige indtil Søren Ryge var i DR's AftenShow den 4. september og hans takketale ved prisoverrækkelsen blev bragt som kronik i dagbladet Politiken den 6. september. Selv gav prismodtageren spontant udtryk for, at han var umanerlig glad for at modtage netop denne pris.

Der er tradition for at overrække Modersmål-Prisen på et sted med relation til prismodtageren. DRs Provinsafdeling, hvorunder Søren Ryge hører, foreslog Århus, men da flertallet i medlemskredsen og bestyrelsen har basis på Sjælland, var det naturlige sted DR Byen på Amager. I samarbejde med DRs sprogredaktør Martin Kristiansen aftalte man at foretage prisoverræk-

kelsen i den mødesal, hvor Modersmål-Selskabet senest holdt et medlemsmøde i 2009, da DR præsenterede sin nye sprogpolitik.

Samtidig var det nærliggende at benytte lejligheden til at omtale den meningsmåling, som DR har gennemført i foråret om sproget i DR. Sprogredaktør Martin Kristiansen præsenterede kort undersøgelsesresultaterne, der viser en generel tilfredshed med sproget og en accept af de sproglige variationer. Samtidig blev der orienteret om DRs mange slags sprogbehandlende udsendelser, samt hvad DR selv gør for at for-

bedre medarbejdernes sprog, bl.a. gennem kurser i prosodi (om stavelsernes tonehøjde, lyd- og længdeforhold). Tiden tillod ikke en debat om undersøgelsen, men på side 3 kan læses en kritisk kommentar.

Carsten Johannes Mørch akkompagnerede selv til fællesafsyngning af hans melodi til Niels Brunses "Der er en åben bog".

Inden prisoverrækkelsen sang man den sang om det danske sprog, som sidste års modtager af Modersmål-Prisen, oversætteren og forfatteren Niels Brunse har tilegnet Modersmål-Selskabet. Sangens komponist Carsten Johannes Mørch var selv til stede og akkompagnerede til sangen „Der er en åben bog“, som var aftrykt i Sprog & Samfunds juni-nummer. Modersmål-Selskabets formand Jørgen Christian Wind Nielsen sluttede sin motiveringstale (der sammen med Søren Ryges takketale kan læses på de følgende sider) med at fastslå, at Søren Ryges profil matcher perfekt med Modersmål-Selskabets formålsparagraf om varieret anvendelse af sproget i tale og skrift – med respekt for dialekterne.

Søren Ryge sluttede sin takketale på sønderjysk: – *Til sidst vil æ bare si manne tak for æ pris og te I hæ hø ætter. Æ æ tombe glad for'n, å winne æ komme hjem, vil æ del den i to, for æ hæ je to moesmål. Jen fra min far og moe, å jen fra ål de anne i Avtrup. Det gie 5000 te hve, å de æ it så ring.*

Bagefter fik Ole Nørgaard ordet som formand for Vendsyssel-Gildet, der er en forening til bevarelse af vendelbomålet: – *Kære Søren Ryge Petersen. Ja, vi kan jo næsten tillade vor å' sejje sã't. Do er jo i vor stue jæj gång om ugen. Vi tøs at du virk'li hãr fortjent daj pris, wo der hãr noe' mæ dialekter a jø. Vi var møj glãe da do var i Asdal, Hirtshals for å lære å' bage kringle. Da do var i Achtrup i Sydslesvig, din hjemmets by, å vi for alvor hõt' dæ snak daj dialekt som do hãr lært i det hjem. Det er det vi tøs møj godt om. Hjertelig tillykke med Modersmål-Prisen – do hãr fortjent daj.*

Der er tradition for servering af en forfriskning i form af vin, vand og sandwiches ved Modersmål-Selskabets arrangementer. Men i forlængelse af Provinsafdelingens hilsen i form af et uddrag af udsendelsen om det sønderjyske kaf-

Ole Nørgaard fra Vendsyssel-Gildet sagde tillykke på berørig dialekt.

febord, og med henvisning til, at Søren Ryge hele sit liv har spist kage hver eftermiddag sammen med en eller flere kopper kaffe, blev der i dagens anledning også serveret kaffe og kringle. Kringlen var bagt efter den vindende opskrift fra Anne Margrethe i Hirtshals af sønderjyden Kristian Gørup Justesen, som var blandt vinderne i Den store Bagedyst på DR1 i fjor. Han havde bagt kringlen i to variationer, med og uden rosiner, og det var netop, hvad Søren Ryge selv plejer at gøre, fordi han elsker rosiner, mens hans kone Cathrine ikke kan udstå dem.

Efter at de 100 deltagere havde forsynet sig med vin og sandwiches samt kaffe og kringle og var vendt tilbage til deres pladser ved bordene i

den fyldte mødesal, var der lejlighed til at stille spørgsmål til Søren Ryge. Han svarede underholdende, bl.a. om sit møde med kokken Søren Gericke, der var tiltrukket af de friske grønsager i Søren Ryges have til at lave mad i flere udsendelser. Han talte imidlertid så hurtigt, at det var nødvendigt at tekste dem, og da der ikke var plads til teksterne, måtte de forkortes – med beskyldning for censur.

Så snart arrangementet i DR Byen var slut, ilede Søren Ryge i en taxa til DRs studie på Rådhuspladsen for at medvirke i AftenShowet, hvor han endte med at overrække den buket, som han havde fået ved prisoverrækkelsen, til tv-intervieweren med bemærkning om, at han selv havde flere tusinde friske blomster derhjemme. Herefter ilede han i taxa til restaurant Ravelinen ved Christianshavns Vold, hvor bestyrelsen var samlet til den traditionelle middag for prismodtageren. I Søren Ryges direkte udsendelser fra haven på Djursland hører man ofte om hans kone Cathrine og hans fotograf Egon Rix, men man ser dem aldrig. De deltog imidlertid begge i middagen, som sluttede med, at Søren Ryge

endnu en gang blev hyldet gennem afsyngelsen af følgende skålsang til Søren Ryge med hans hakke, hans skovl og hans spade:

Mel.: Når vinteren rinder i grøft og i grav

Jeg véd, hvor der findes en have så skøn
langt borte, hvor kragerne vender,
hvor Søren travlt tumler med ukrudt med mer,
men direkte derfra vi fjernsynet ser:
Der går Søren og Egon og hunden!

Hver torsdag i primetime så lukker vi op,
så er Søren Ryge på skærmen.
Han tryller og taler med Gud og hver mand
og tager os alle til Sønderjylland.
Tak til Søren for kaffen og kringlen!

Vi priser dig Søren for dit modersmål,
så smukt du det taler og bruger.
Du skriver og kommunikerer så godt,
med humor og visdom du krydrer det flot.
Skål for Søren, hans pris og Cathrine!

Havemand og sprogmand

Formanden Jørgen Chr. Wind Nielsens tale ved overrækkelsen af Modersmål-Prisen 2013 til Søren Ryge Petersen

Kære Søren Ryge Petersen,

Statens Museum for Kunst viser for tiden en udstilling med titlen „Blomster og Verdenssyn“. Det er to ord, der også meget præcist kan bruges til at beskrive dig.

På udstillingen får man at vide, at et Florilegium er en samling af blomsterbilleder i en bog, hvor billederne er vigtigere end teksten.

Vi får også at vide, at billeder af blomsterkranse er en særlig type maleri, hvor blomsterne bruges til at fremhæve en tekst.

Vores mange moderne medier kombinerer billeder, lyd og tekst, og det er netop her vi finder dig.

Du er en historiefortæller i særklasse, der i en menneskealder har fastholdt os foran skærmen. Du fortæller om haven, naturligvis. Men også

om landskaber i Norden og om de mennesker, der lever der. Du møder mennesker med respekt, interesse og oprigtighed. Du er aldrig ironisk, sarkastisk eller distancerende. Du fortæller os om mennesker og deres hverdag som de selv ser den.

Du svarer på dansk, selv om du bliver tiltalt på engelsk. Du taler ikke op til folk eller ned til folk. Du taler i øjenhøjde.

Du har aldrig travlt i dine sproghandlinger. Roligt, rytmisk og velformuleret fortæller du os om stort og småt. Din sproglige bevidsthed er fremtrædende. Ofte smager du på ordene. Vi kan se, at du kan lide dem. At ordene har en betydning, og at de ikke er tilfældigt valgt. Du vælger dine ord med omhu og fanger os ind.

Du kan fortælle en historie. Du forfølger en associationsrække, og vi følger dig. Pludselig vender du tilbage til din hovedhistorie. Vi trækker på smilebåndet over at vi har ladet os forføre.

Du formidler forundring og vækker følelser. Du viser os, at kommunikation sker mellem mennesker.

Nok er du en havemand, men du er også en sprogmænd.

Efter at være blevet student fra Høng Gymnasium studerede du dansk på Aarhus Universitet. Du skrev i 1974 specialeopgave om forholdet mellem dansk og tysk, der udkom som bog med titlen „Dansk eller tysk?“,

Du undersøgte sprogforholdene i en flersproget sydslesvigsk kommune, nærmere betegnet Agrup lige syd for den dansk-tyske grænse, hvor du voksede op, mens din far var lærer ved den danske skole.

Du analyserede sprogrelationerne, hvor der i skolen blev undervist på rigsdansk og højtysk, mens der i hjemmene og mellem kammeraterne blev talt plattysk og sønderjysk.

Du lavede selv spørgeskemaet og udfyldte det gennem personlige interviews med alle byens 862

indbyggere. Bagefter hullede du selv resultaterne ind på hulkort, så de kunne edb-behandles af en studiekammerat. Når du blev budt inden for i alle landsbyens hjem, skyldtes det, at du blev genkendt som den 20-årige unge mand, der havde cyklet rundt og fotograferet alle indbyggerne.

Det var på denne måde, du fik lysten til og erfaringen med at tale med alle slags mennesker og lytte til deres fortælling på det sprog, som de fandt naturligt.

Når vi har valgt at give dig Modersmål-Prisen, skyldes det også, at du har formået at forny dig og samtidig bevare gamle dyder. Selv om dit udgangspunkt altid har været haven og dens liv, har du haft held til at forbinde det med så udfordrende og aktuelle temaer som jagt, slagtning, sprøjte-

midler, kost og indvandring.

Du har bevaret gamle vendinger, som da du ved meddelelsen om tildelingen af Modersmål-Prisen spontant erklærede, at du var „umanerlig“ glad. Du anerkender behovet for sprogets pauser. Du har selv fortalt, hvordan en anden modtager af Modersmål-Prisen, digteren Benny Andersen, kun ville medvirke, hvis du lovede, at hans sproglige pauser ikke blev fjernet.

Det er hyggeligt, og måske lidt gammeldags i vores højteknologiske tidsalder, at du i 2013 kan lave direkte dogme-fjernsyn, hvor du bevæger dig alene rundt i din have, kun med en fotograf i hælene. Du taler uden manuskript. Du skaber udsendelser, der fastholder både unge og gamle med et samlet seertal i primetime, som kan tilfredsstille DR's ledelse.

Din profil matcher perfekt til Modersmål-Sel-

skabets formålsparagraf:

Du evner både i dine udsendelser og i dine bøger at krydre med kulturelle indslag i form af historier, personer og musik.

Hele din sprogbrug er præget af, at du til stadighed arbejder med dit sprog for at finde de bedste udtryk, gerne varieret med humor.

Du har med utrolig flid og trofasthed brugt dit danske sprog både i tale gennem dine udsendelser i Danmarks Radio lige siden 1977, og på skrift ved bl.a. at redigere havebrevkassen i dagbladet Politiken siden 1978.

Du refererer gang på gang til, at du er vokset op lige syd for den danske grænse med den sønderjyske dialekt som dagligt sprog.

Vi er umanerlig glade for at give dig Modersmål-Prisen.

Søren Ryge Petersens takketale

Som nogen vil vide, laver jeg fjernsyn – har gjort det i 35 år. For 109 dage siden, den 17. maj havde jeg sagt ja til at medvirke i en lille film for DR – en slags reklamefilm, der skal opfordre til, at man betaler licens. Det foregik på Herlev Sygehus, hvor ellers, jeg skulle optræde i 13½ sekund i filmen, der var et filmhold på ca. 10 personer, det varede i 5 timer, og cirka midtvejs, da vi var på vej ind i elevatoren for at suse op til øverste etage, ringede min mobiltelefon, og en for mig ukendt mand spurgte, om jeg ville modtage Modersmål-Prisen. Han vidste jo ikke, at jeg for første gang i mit liv skulle medvirke i TV uden at sige et eneste ord på mit modersmål.

Jeg sagde naturligvis ja tak, og i elevatoren fortalte jeg det til filmholdet, som ønskede hjerteligt tillykke. Det gør man jo. Jeg fortalte det også til Cathrine, da jeg kom hjem; hun syntes det var fint, og så ikke mere. Jeg glemte det nærmest.

Men en måneds tid senere skete det. Jeg fik en mail om, at der ville blive sendt pressemeddelelse

ud om prisen søndag aften, og mandag morgen brød det løs, startende med telefon fra TV-avisen kl. 7.30, og derefter det varmeste, venligste og hyggeligste højtryk af telefoner, SMS'er og mails hele dagen. Bermudatrekanten viste sig fra sin mildeste side, DR, Politiken og Gyldendal, chefer og redaktører, kollegaer i en lind og hjertevarm strøm. Selv i Superbest i Rønde var der lykønskninger. Det var overvældende. Da jeg gjorde boet op om aftenen, bemærkede jeg dog, at min grandfætter Johannes Riis, ham fra Gyldendal, havde været tavs, hvilket pinte mig lidt. Først et par dage senere hoppede han smukt på vognen og var lovligt undskyldt. Havde været i Norge, og så langt rækker vort modersmål ikke.

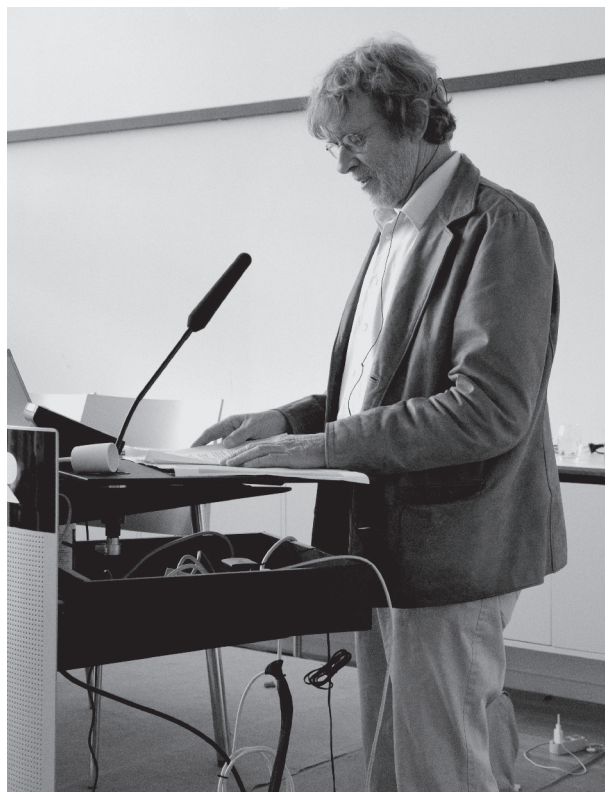
Alt i alt: Aldrig før i mit 68-årige liv har jeg oplevet en sådan opstandelse i anledning af, at der bliver uddelt en pris på 10.000 kr. plus et diplom og en buket, og dét må derfor være min største ros til jer i Modersmål-Selskabets bestyrelse: At

I igennem årene har skabt så stor prestige omkring jeres pris, at en pæn del af det danske folk en gang om året tager ordet modersmål i deres mund, smager lidt på det og måske tænker over, hvad det egentlig betyder. I brander det danske sprog, så ethvert reklamebureau kan gå hjem og lægge sig. (Undskyld udtrykket, men det findes ikke på dansk).

Jeg ved godt, hvad modersmål betyder, for jeg har sunget om „Moders navn er en himmelsk lyd, og modersmål er det kraftens ord, og modersmål er det rosenbånd og alt det andet moders, men hvis jeg skal være ærlig, burde det i mit tilfælde hedde fadersmål. Desværre er han død, for han ville have været umådelig stolt over dette. Som dansk lærer i Sydslesvig fra 1946 til 81 brugte han hele sit voksenliv på at indprente os vigtigheden af det danske sprog. Desuden var han fabelagtig til at læse højt og fortælle historier. Han er min sproglige ballast, der fylder langt mere end seks års dansk på universitetet, 40 årgange af Politiken, 1000 danske romaner plus alt det løse.

Så uden Gunnar Ryge Petersen ville der ikke have været en Modersmål-Pris til hans søn 68 år efter, at de ankom til en lille landsby syd for Tønder, hvor han havde fået til opgave at oprette en dansk skole. Det var i 1946, og det var i Sydslesvig, hvor man vejrede morgenluft oven på Tysklands store nederlag. Nu var der måske en chance for, at Danmark atter fik sit tabte land tilbage, og selv om der ikke var politisk opbakning til noget sådant, hverken i Danmark eller internationalt, så var der udbredt velvilje til at støtte de dansksindede i Sydslesvig mest muligt. Der var trods alt kun gået 80 år, siden vi mistede det i 1864 og kun 25 år, siden Nordslesvig kom tilbage.

Metoden var enkel: Danske skoler, danske kirker, danske foreninger, danske møder. En rundhåndet vifte af danske tilbud blev hældt ud over en befolkning, der hovedsagelig var tysk og talte tysk, mens et mindretal var dansksindede og

talte dansk, som altid var den sønderjyske dialekt, der har været modersmålet i Sønderjylland i hundreder af år. Og husk det nu, tag aldrig fejl. Sønderjylland går fra Kongeåen til Ejderen, basta! Det kan ses på ethvert landkort, der ikke er alt for nyt. Det hedder også Slesvig, men det har noget med hertugdømmer at gøre, og det med Sydslesvig og Nordslesvig er altså noget nymodens, der har med krig at gøre. Den svada sidder lige så fast på min rygrad, som at Thyra byggede Dannevirke.

Agtrup danske Skole begyndte efter sommerferien 1946; jeg var et år gammel, og der var tilmeldt 52 elever i alderen 7-14 år. Min far var den eneste lærer. Indtil da havde de gået i tysk skole, men nu sad de over for en lærer, der talte højdansk, rigs-

dansk, og som begyndte den allerførste time med en sang fra den omdelte sangbog: „Morgenstund har guld i mund“. En af eleverne har langt senere fortalt mig om denne første time, at hans sidekammerat hviskende spurgte, hvad det betød, og at han oversatte ligeud til „Morgenstund hat Gold im Munde“. Og at det helt uforglemmelige øjeblik indtraf lige efter sangen, da læreren foldede hænderne og bad fadervor – på højdansk. Eleverne var himmelfaldne – havde aldrig oplevet den slags før i skolen, men mumlede med på højtysk og plattysk og sønderjysk. Bagefter sang de „Im Osten steigt die Sonne auf.“

Seks år senere blev jeg selv en af eleverne og oplevede det samme hver morgen i de ni år, jeg gik i Agtrup danske skole, hvor der var én regel, der var vigtigere end alt andet og blev min barndoms uskreve lov på linje med at vaske hænder inden aftensmaden: At vi skulle tale dansk, Danmarks og dermed også Sønderjyllands modersmål.

Skole og hjem var det samme, for vi boede på skolen, og der var kun en tynd trævæg mellem vort drengeværelse og skoleklassen. I hjemmet blev der talt rigsdansk, men i skolen talte eleverne hovedsageligt sønderjysk med hinanden. I frikvartererne kunne det gå galt, når nogle af eleverne slog over i plattysk. Det var ikke noget problem for børnene, for alle beherskede begge sprog, men læreren måtte ikke høre det. „Tal dansk“, lød befalingen, og det gjorde vi så.

Men når skolen var slut midt på dagen, så gik lille Søren hjemmefra og gjorde nøjagtig det samme som alle de andre drenge i landsbyen. Han gik ud for at lege med jævnaldrende, som der var mange af, og nu var skolens regler ophævet, for

nu handlede det om at forstå hinanden. Derfor snakkede jeg plattysk med Werner, Hans Ludvig og Niko, sønderjysk med Frede og Jens og højtysk med købmanden. Derfor blev min barndom et sammensurium af fire sprog, som blev brugt hver eneste dag og aldrig skænket en tanke, fordi vi jo bare talte det, vi plejede, og børn sagtens kan lære to eller tre sprog på én gang. Min far forstod heldigvis, at hans danske mantra ikke kunne gælde uden for skolens verden og bebrejdede mig aldrig mit rablende plattysk, når jeg var sammen med Niko, som blev min bedste ven, gik i tysk skole og ikke kunne dansk.

Og det hænger fast, glemmes aldrig. Nu, 60 år senere, når jeg besøger de gamle venner i Agtrup, hvilket sker jævnligt, foregår det stadig på sønderjysk og plattysk, og indrømmet: jeg elsker det – opfatter disse dialekter som min barndoms største skat og bliver vemodig ved tanken om, at om en generation er de pist væk.

Drengens sprog gik sine egne, snørklede veje, men modersmålet var dansk. Vi lånte danske bøger i hobetal, læste

danske aviser og ugeblade, så danske film i vandrebiblioteket, hørte dansk radio, deltog i danske gudstjenester, var til danske årsmøder, dansede danske folkedanse, sang millioner af danske sange og købte billigt dansk smør i Tønder. Alt det, som hjemme i fædrelandet var en selvfølge, blev i min barndom til bevidste valg og handlinger, for uden det danske sprog var der ingen dansk kultur, og uden dansk kultur var danskheden i Sydslesvig tabt for evigt. Det var politikken, formuleret og praktiseret af kloge voksne, enkel og forståelig, selv om ingen indrømmede, at man ikke lærer et modersmål i skolen.

Som sagt ville min far have været stolt i dag, men han ville ikke have rost mig, for det gjorde han aldrig. Han ville heller ikke have brudt sig om, at jeg benyttede denne lejlighed til at rose mig selv, slet ikke. Når jeg derfor i det følgende skal give gode eksempler på brugen af vort modersmål, hvilket må være meningen med denne tale, vil jeg give ordene til Kristian, Albertinne, Evald, Edith, Niels, Valborg og en håndfuld andre mennesker, som har det tilfælles, at jeg på et tidspunkt har siddet over for dem og snakket med dem. Med en båndoptager på bordet eller et kamera i ryggen. Og at jeg derefter har skrevet om dem eller lavet et tv-program om dem – eller begge dele. Med deres egne ord, deres eget sprog. Ingen af dem er kendte. Ingen af dem er journalister, forfattere eller andre professionelle brugere af sproget. Ingen af dem har nogen sinde arbejdet med deres sprog eller tænkt over det. Eller siddet længe med en enkelt sætning for at finde et helt nyt udtryk for liv og død, glæde og sorg, morgenstund og solnedgang. De bruger det jo bare, deres medfødte sprog, fortæller om deres hverdag, deres liv, deres glæder og sorger, stort og småt, og nogle gange bliver deres ord så gode og præcise, at jeg bliver helt lykkelig. Og taknemmelig over, at jeg har mulighed for at fastholde dem og give dem videre til andre. Fortælle historier, som det hedder. Også her i dag.

Som da Niels, havemand på Henne Kirkeby Kro, fortalte om sin 80 års fødselsdag, der blev holdt på kroen – han brugte seks små sætninger:

„Det var et godt gilde. Det var fin mad, og der var nok af det. Først noget fisk og så noget kød, noget fint kød, og det blev budt rundt to gange. Vi sad ti mand ved hvert bord, og der var en tjener ved hvert bord.“

Niels døde i 2005, 81 år gammel
 Eller da Albertinne fra Vammen ved Viborg fortalte om sin afdøde mand:

„Henry var en god mand, men han var stædig,

og han var sin egen. Han ville gøre alting selv og have styr på det hele. Hvis nogen fornærmede ham, glemte han det aldrig. Han skulle helst have penge til det næste halve år i sin baglomme, ellers havde han det ikke godt.

Og tænk, han rykkede selv sine tænder ud, når han havde tandpine. Jeg har stadig en gammel tang i en skuffe, og du ved ikke, hvor mange gange jeg har kogt den og kommet gazebind om den, og så gik han ud og satte sig på lastbilens trinbræt, somme tider i flere timer, og når han så kom ind igen, var han glad som en dreng og viste mig tanden.“

Albertinne fylder 85 på lørdag. Jeg skal med.

Eller da Ewald fra Tirstrup, 85 år, fortalte, hvorfor han ikke drak kaffe:

„Det var fordi min far havde en gal mave. Han kunne ikke tåle kaffe, og derfor drak han varmt vand med sukker. Det gjorde min mor så også og vi børn, og det gør jeg stadig.“

Og Sigrid fra Mols, som var næsten hundrede år og fortalte om dengang, hun kom ud at tjene:

„Jeg var otte år og skulle passe fire køer og hjælpe med alt det andet. Det var på en lille ejendom ude i bakkerne, langt fra hvor jeg boede. Jeg skulle trække køerne ud om morgenen, inden jeg skulle i skole. Når jeg kom hjem, skulle de flyttes, og om aftenen skulle de trækkes ind og malkes. Konen kaldte på mig tidligt den første morgen, fordi jeg skulle op og malke. „Jeg kan ikke malke“, sagde jeg. „Det kan du lære“, sagde hun. Tænk, så små hænder, og så en ko en med store, tykke patter. Jeg måtte ta ved med begge hænder.

Jeg kom hjem hver anden søndag. Jeg måtte gå, når køerne var trukket ud om morgenen, og jeg skulle være tilbage og trække dem ind igen om aftenen.

Konen sagde til min mor, dengang jeg begyndte, at jeg skal nok være god ved den borte pige, og jeg vil give hende et pund uld og et par træsko for et halvt år. Men hun skal selv hjælpe til med at klippe fårene.“

Sigrid døde i 2007, 101 år gammel.

Og Kristian, boelsmand ved Stubbe Sø på Mols, da han fortalte om sin blodprop:

„Da vi kommer til Randers Sygehus, var der 4-5-6 mennesker, der rev mig ud af ambulancen og drønedes hen ad gangene med mig. De opførte sig, som om det gjaldt livet. Så kom jeg i forskellige forhør og scanninger, men de kunne ikke finde noget, og så blev de enige om, at blodproppen nok var opløst. Men de sagde, at det nok var godt, at jeg ikke havde sovet – at jeg havde siddet hele natten og lagt brænde i kakkelovnen, fordi det gjorde så ondt, for ellers var det måske det sidste, jeg havde gjort. Så var der jo også varmt, da Ruth stod op.“

Kristian døde i juli i år, 80 år gammel.

Og Edith fra Østerbro var også på sygehuset:

„For nogle måneder siden var jeg på hospitalet til en undersøgelse. Da de hørte, at jeg stadig boede hjemme, skulle jeg have lavet en demens-test. Først spurgte lægen, om jeg kunne stave til penge bagfra. „Egne“, sagde jeg. Så skulle jeg tegne et ur og tegne kvart over elleve, og det gjorde jeg så. Så sagde han tre ord, cykel, bord og stol, og sagde at jeg skulle huske dem. Og så noget med at tegne æsker og andre ting. Til sidst spurgte han, om jeg kunne huske de tre ord, han havde sagt, og så tænkte jeg, at gud, han har glemt dem, og sagde cykel, bord og stol. Så smilede han, og jeg fik 30 point og havde bestået.“

Edith var 100 år og lever måske endnu.

Og Karl Andresen, dansk sydslesviger, der kom med i krigen i 1943, da han lige var fyldt sytten og oplevede forfærdelige ting. Han fortæller 60 år senere om den dag, han kom hjem:

„Vi var i fangenskab forskellige steder i Tyskland og Holland, men den 24. juli fik jeg lov til at tage hjem. Da jeg skulle gå det sidste stykke fra banegården og hjem til Kalleshave, kom der en mand kørende på sin cykel, og det var min far. Der

var gået to år, hvor vi ikke havde set hinanden, og så sagde han „dav, min dreng – nå, så kunne du være her. Sæt dig op på stangen.“ Og så satte jeg mig op på stangen og dinglede med benene som en lille dreng, og det er den bedste samtale jeg har haft med min far nogen sinde, hvor vi ingenting sagde. En gang imellem lagde han sit hoved ned mod min nakke, og jeg måtte have mit hoved op imod hans skulder, men vi sagde ikke noget. Det var så enormt fint.“

Karl Andresen døde i 2004, 78 år gammel.

Og til sidst Valborg, som talte sit modersmål smukkeste af alle – den variant af jysk, der tales i Bjerregrav nord for Viborg. Hun havde boet på gården i hele sit liv og aldrig været ude at rejse. Da hun fortalte om den dag i 1969, hendes mand Marinus døde, var det med præcist disse ord:

„Lis og jeg var i roerne, Marinus var hjemme ved køerne. Det var over middag, og da plejede han at sidde på bænken ved laden, men han sad der ikke. Lidt senere kunne jeg se, at køerne stimlede sammen ved laden, og så kunne jeg også se, at Marinus lå på jorden. Så løb jeg. Jeg tror aldrig, jeg har rendt så hurtigt i mit liv. Så lå han dér og var gået omkuld. Naboer kom, og doktoren fra Klejtrup kom, men der var ikke noget at gøre, han var død. Kranspulsåren var stoppet.

Det var den 6. juni. Jeg kan nemt huske det, for det var dagen før Prins Joachim fyldte år.“

Valborg døde pinsedag i år, 104½ år gammel.

Til sidst vil æ bare si manne tak for æ pris og te I hæ hø ætter. Æ æ tomme glad for“n, å winne æ komme hjem, vil æ del den i to, for æ hæ jo to moesmål. Jen fra min fae og moe, å jen fra ål de anne i Avtrup. Det gie 5000 te hve, å de æ it så ring.

Foto: Svend Nielsen

Ulla Susanne Weinreich

Cand. mag. i tysk og anvendt sprogvidenskab, klassisk sproglig student. Oversætter p.t. fra 6 sprog til tysk og dansk. Medlem af Modersmål-Selskabets medieudvalg og kontaktperson til Verein Deutsche Sprache, hvorigennem Modersmål-Selskabet i foråret har skrevet under på en erklæring mod sprogdiskrimination i EU. På Verein Deutsche Sprachers generalforsamling i juni præsenterede jeg kort Modersmål-Selskabet, og der blev taget initiativ til en modernmålskonference med deltagelse af forskellige sprog, bl.a. dansk og svensk. Jeg har altid elsket sprog og har fulgt med i danske og udenlandske sprogforeninger og -tidsskrifter, siden jeg var teenager. Jeg vil arbejde for Selskabets mål ved at præsentere dem i flere sammenhænge og ved at arbejde i forskellige udvalg for et dansk, som vi kan både nyde og lege med, såvel mundtligt som skriftligt. Dansk er smukt, klart og varieret, når det er bedst!

Irina Bjørnø

Jeg er f. 16-01-1959 i Moskva og har ph.D. i fysik og matematik, 1987, USSR's Videnskabelige Akademi. Jeg altid interesseret mig for sprog. Jeg er digter og forfatter, hvor jeg bruger sprogene russisk, engelsk og dansk. Da min mand i mange år har været medlem af Modersmål Selskabet, og jeg via ham fik adgang til MS's skrifter og øvrige aktiviteter, meldte jeg mig ind i MS, idet jeg følte, at her var et stæsted for en person med mine interesser. Gennem de to seneste år har jeg bidraget med min arbejdsindsats for MS i forbindelse med de årlige bogmesser i henholdsvis Forum og Bella-Center. Jeg har fundet min kontakt med MS's bestyrelse og medlemmer meget berigende og spændende, og jeg ser frem til mit arbejde som suppleant til bestyrelsen i MS, hvor jeg vil gøre mit bedste for at støtte selskabets aktiviteter gennem mine kompetencer og gennem mit kendskab til moderne kommunikationsmedier.

Oversættelse af Bibelen

Torsdag 10. oktober kl. 16-18

Bibelen er verdens mest oversatte bog, siges det. Men hvordan foregår oversættelsesprocessen egentlig på globalt plan, hvordan foregår den i Danmark, hvilke oversættelsesværktøjer benyttes, og hvordan bliver der taget stilling til den præcise formulering på dansk? Det er noget af det, du kan høre om på dette arrangement, der arrangeres i et samarbejde mellem Bibelselskabet, Modersmål-Selskabet og Forum for Erhvervssprog i Forbundet Kommunikation og Sprog, Hauser Plads 20, 3. sal, København. Det sker torsdag den 10. oktober kl. 16-18. Det er gratis at deltage. Læs mere på <https://www.kommunikationogsprog.dk/oversaettelse-af-bibelen>

Bogforum i Bella Center

Fredag-søndag 9.-11. november

Modersmål-Selskabet har stand nr. C3-033. Som sædvanlig er der timekonkurrence i det danske sprog og to vindere hver time. Bogforum finder sted fredag den 9. november kl. 10-19, lørdag den 10. november kl. 10-18 og søndag 11. november kl. 10-18 i Bella Center på Amager. Entré 115 kr. til hele messen en hel dag.

Læs mere på <http://www.bogforum.dk/>

Ømålsordbogen

Den sidste storordbog på tryk i Danmark

AF LORÁND-LEVENTE PÁLFI

Så længe sproget har været skriftsat, har der eksisteret ordbøger. Nogle af de ældste eksempler på skriftlig gengivelse af tale er sumeriske lertavler med kileskrift fra ca. år 3000 f.v.t. Hvis man tror, at der for de tidligste ordbogsværkers vedkommende er tale om lutter primitive småtterier, tager man fejl. Den mesopotamiske leksikografi, som eksisterede for fem tusind år siden, fremviste såmænd værker med flere titusinder opslagsord, med synonymiangivelser, antonymiangivelser mv. Og der er grund til at tro, at meget af materialet ikke har overlevet årtusinderne og aldrig kommer os for øje.

Betegnelsen „storordbog“ er kun semividenskabelig. Hvordan man bedst afgør omfanget af et leksikografisk opslagsværk er en diskussionssag. De fleste fagfolk turde være enige om, at man ikke skal gå ud fra bindtykkelse, eftersom papirets beskaffenhed kan variere meget, ligesom det også er forbundet med usikkerhed at se på antallet af opslagsord, al den stund det leksikografiske landskab i ind- og udland fremviser en forbløffende diversitet angående datadistributionsstruktur og layout. Den sikreste målestok fås – især når det gælder trykte værker – ved at tælle antallet af typografiske enheder. Det lader sig imidlertid kun vanskeligt gøre manuelt.

For den historiske periode, som kaldes nyere tid, dvs. tiden efter 1500 e.v.t., er det almindeligt at betragte den første italienske akademiordbog, *Vocabolario degli Accademici della Crusca* (1. udg. 1612), som den første storordbog. Men som Johannes Kramer påpeger i *Lexicographica* nr. 28 er det en fejl. Den nævnte plads tilkommer Henri Estiennes *Thesaurus Graecae linguae* (bind 1–5, 1572). Man kan til gengæld med stor sandsynlighed antage, at der ikke findes nogen vernakulær storordbog fra tiden før 1600. I hvert fald ikke nogen, vi kender. Med vernakulær ordbog menes i leksikografisk sammenhæng en sådan, som ikke gennemgående eller evt. kombinatorisk er skrevet på et af de dengang udbredte lærde sprog (dvs. primært latin, oldgræsk, byzantinsk græsk, hebræisk), men på et europæisk folkesprog.

En af de tidligste danske storordbøger er *Dansk Ordbog udgiven under Videnskabernes Selskabs Bestyrelse*, som blev påbegyndt i 1693 og afsluttet 212 år senere, nemlig da det ottende og sidste bind udkom i 1905. Værket efterfølges som bekendt af *Ordbog over det danske Sprog* (bind 1–28, 1918–1956; tillægsbind 1–5, 1992–2005), ODS, som efterfølges af *Den Danske Ordbog* (bind 1–6, 2003–2005), DDO.

De danske dialekter inddeles (hovedsagelig på grundlag af endelsesvokalernes udvikling) i tre hovedgrupper: østdansk, øsmål og jysk. Østdansk omfatter bornholmsk, skånsk, hallandsk og vestblekingsk; de tre sidstnævnte befinder sig i vor tid uden for rigets grænser. Ømålene omfatter dialekterne på Sjælland (inkl. Amager, Agersø, Omø, Sejerø), Møn, Falster, Lolland og omliggende mindre øer, Fyn, Bågø, Langeland, Tåsinge samt Ærø og omliggende mindre øer. Inddelingen er mere geografisk end sprogligt bestemt. Jysk omfatter alle dialekter på halvøen Jylland med tilhørende øer (herunder Læsø, Anholt, Samsø, Tunø, Endelave, Årø og Als). De jyske dialekter inddeles hovedsagelig på grundlag af sproglige og ikke geografiske kriterier i vendsysselsk (med hanherreds- og læsøsmål), østjysk (fra Limfjorden til Horsens fjord, dvs. himmerlandsk, midtøstjysk, djurslandsmål, samsisk, anholtsk), vestjysk (fjandbo-, sallingbo-, thybo-, morsing- og hardsysselsmål samt sydvest- og sydøstjysk) og sønderjysk (inkl. alsisk, rømøsk og sydslesvigsk).

For øsmål findes bl.a. *Lollandsk Ordbog* (1943), *Bidrag til en ordbog over Vends Herreds folkemaal* (1949), *Langelandsk ordbog* (bind I–III, 1972–1973) og monumentalværket *Ømålsordbogen*, forkortet ØMO, som nys har barslet med bind 11.

ØMOs historie begynder i 1908 (jf. ØMO-tillægsbindet: s. 1ff); værket har således været undervejs i foreløbig 115 år, hvilket slet ikke er ualmindeligt for monumentalordbøger. ØMO kodificerer det danske landbo-, håndværker- og fiskersamfunds sprog i tiden ca. 1750–1945 med hovedvægt på tiden 1850–1920. Det er først og fremmest talesprog, der beskrives, og der bygges på mundtlige kilder, dvs. på optegnelser

med ældre landboer, håndværkere samt fiskere og på udskrifter fra båndoptagelser. I begrænset omfang indgår der også skriftlige kilder i det grundlæggende materiale. Værkets seddelsamling er på knap tre millioner excerpter.

ØMO tilstræber at dække hele ordforrådet hos den nævnte befolkningsgruppe, ikke kun det særlige dialektale sprog; dvs. også fællesdansk sprogstof. Der gives en grundig beskrivelse af ordenes udtale, bøjning, betydning og brug. Sidstnævnte illustreres dels ved de faste forbindelser, ordsprog og talemåder, ordene indgår i, dels ved citater. Men mens ODS citerer kendte forfattere, citerer ØMO anonyme bønder, fiskere, håndværkere og deres koner.

ØMO medtager i vid udstrækning saglige oplysninger. Mange af de redskaber, arbejdsprocesser og skikke, der hørte til ældre tiders bonde-, håndværker- og fiskerkultur, beskrives udførligt med henvisning til de folkelige ord, der er (eller har været) knyttede til dem. F.eks. er der i artiklen „gærde“ en beskrivelse af, hvordan man flettede risgærder, under „bi“ en beskrivelse af bier og biavl osv.

ØMO henvender sig primært til fagfolk; først og fremmest sprogforskere (filologer, dialektologer mv.), etnologer, historikere og museumsfolk. Akademikere, som er uvante med at omgås sprogvidenskabelig litteratur, og lægfolk vil finde værket svært at bruge pga. dets videnskabelige tyngde.

Såfremt der ikke dukker uforudsete hindringer op, udkommer i år det sidste bind af *Lexicon mediae latinitatis danicae* / *Ordbog over dansk middelalderlatin* (bind I–VIIff, 1987ff); et smukt og meget ambitiøst værk, som har været omkr. 90 år undervejs og nu endelig fuldendes. Dermed bliver ØMO den sidste danske monumentalordbog på tryk; der går endnu mindst 20 år, inden den foreligger komplet.

Alle andre nyere monumentalordbogsprojekter i Danmark er med tiden blevet opgivet enten som følge af mangel på kapacitet eller pga. finanser. F.eks. blev *Ordbog over det norrøne prosasprog*, som har været undervejs siden 1939 og planlagt i 12 bind, for nyligt

indstillet. Der kom aldrig mere end tre bind (1995–2004), foruden et registerbind (1989) og et nøglebind (2004). I udlandet lever den trykte storordbog imidlertid videre. F.eks. er der i Tyskland *pro tempore* omkring et halvt hundrede igangværende storordbogsprojekter, og det Ukrainske Videnskabernes Selskab har for ikke længe siden udarbejdet et koncept til en ny monumental nationalordbog i 20 bind.

Ømålsordbogen: en sproglig-saglig ordbog over dialekterne på Sjælland, Lolland-Falster, Fyn og omliggende øer. Bind 1–11ff + Tillægsbind: indledning, nøgler, forkortelseslister, kort. Udg. af Afdeling for Dialektforskning,

Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet. Kbh.: C.A. Reitzel [bind 1–8] / Videnskabernes Selskabs Forlag [bind 9] / Syddansk Universitetsforlag [bind 10–11]. 1992–2013ff. Sideantal: ca. 5355ff.

Loránd-Levente Pálfi: metaleksikograf og indeksør; har bl.a. udarbejdet *Leksikon over ordbøger og leksika* (Frydenlund, 2. udg., 2011) samt på dansk, tysk, engelsk og ungarsk skrevet eller

været medforfatter til over 100 artikler, anmeldelser mv. i såvel videnskabelige som populærvidenskabelige, såvel nationale som internationale tidsskrifter samt i enkelte bøger, bl.a. i *Große Lexika und Wörterbücher Europas* (Walter de Gruyter, 2012); seneste indekseringsarbejde: register til bogen *Sprogrigtig tekstredaktion* (Lindhardt og Ringhof, 2012).

POST**PP**

DANMARK

Årbogspræsentation

Tirsdag den 26. november kl. 17-19

Modersmål-Selskabets årbog 2013 udkommer i november og har titlen „Ord til hinanden“ og undertitlen „Sådan taler vi sammen“. I forordet skriver Gerda Thastum Leffers:

“Hvordan taler vi sammen? Det afgøres af vores forhold til hinanden. Er vi beslægtede men tilhører hver sin generation, har vi ca. samme intellektuelle placering, er vi fra ca. samme sociale lag, taler vi dialekt og i givet fald fra samme egn. Vi synes nok, at vort indbyrdes sprog er nemt og i de senere år forenklet i en sådan grad, at det går som en leg. Vi samler ikke op på, om vi bliver forstået i detaljen, men går ud fra at det gør vi.”

Traditionen tro præsenteres årbogen på et møde, hvortil forfatterne inviteres for at uddybe og debattere årbogens tema. Årbogsmødet holdes tirsdag den 26. november kl. 17-19 i musikhuset Metronomen, Godthåbsvej 33, 2000 Frederiksberg. Det er gratis at deltage.

Læs mere på www.modersmaalselskabet.dk

Hyldest til det danske sprog

Torsdag den 5. december kl. 20-22

En enestående aften med smagsprøver på det danske sprog i samarbejde med Riddersalen / Jytte Abildstrøms teater. Programmet er under udarbejdelse. Medvirkende bl.a. Mogens Lykketoft og Jytte Abildstrøm samt Blaagaards Kammerkor. Arrangementet finder sted torsdag den 5. december kl. 20-22 i Riddersalen/Jytte Abildstrøms Teater, Allégade 7, 2000 Frederiksberg. Det koster 125 kr. at deltage.

Læs mere på www.modersmaalselskabet.dk
og på www.riddersalen.dk

AFSENDER
MODERSMÅL-SELKABET
Wind
Mylius Erichsens Allé 27
2900 Hellerup

Retturneres ved varig adresseændring

B